

Iktatószám	Budapestre vonatkozó újságcikkek		Osztályozás
	Szerző <i>G.</i>		Tárgy
	Cím <i>Ha beteg a cseléd...</i>		331.78
	Forrás: <i>Pesti napló.</i>		Hely
	<i>Bp.</i>	<i>1913 11/17.</i>	Idő
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	<i>"1913"</i>
			Személy
			Helyszám

Ha beteg a cseléd...

*

Ha beteg a cseléd... Kellemetlen téma. Az embernek holmi házi forradalom, kisebb-szerű földrengés jut eszébe; rendetlen lakás, önagsága által főzött ebéd, elmulasztott rendezvous-k, „nem jöhettek, drágám, beteg a cselédem“, izgalom, méreg, kint, a sötét udvari szobában, színes ágyneműn, vaságyon, rázóhiddel, negyven fokos lázban a „lány“, — az embernek igazán semmihez sincs kedve... Mintha a háztartási gépezet rugója eltört volna. Mintha — hogy aktuális hasonlattal éljek — a családi élet telefondrótja leszakadt volna. Anarkia, forradalom, idegesség, — rettenetes állapot egy házban, ha beteg a cseléd.

Ez olyan nagy csapás a családra nézve, hogy bourgeois gondolkozásunk teljesen elfelejteti velünk azt, hogy ez az állapot a cselédre nézve sem kellemes. Nem kellemes sötét és sok esetben nem is fűthető kamrában lázban fetrengeni és „kezitcsokolom“-ot mondani minden pohár vizért, melyet a házi munkában érdessé vált manikürözött kezek jószággal, de elkeseredéssel nyujtanak felénk. És cseléd legyen a talpán, aki helyett felvilágosult és szociálpolitikával foglalkozó asszonya szívesen dolgozik három napnál tovább...

A negyedik napon már megkérdi önagsága a házi orvost, — olyan izgalommal, mintha „legdrágábbjairól“ lenne szó: „de doktor ur, mi lesz? Meddig tart ez még?“

És ez a jobbik eset. Mert igen gyakran — és ennek magyarázatát csak az asszonyi lélek

legalaposabb ismerője tudná megadni, — igen gyakran attól fél önagsága, hogy házi orvosa „megsértődik“, ha csak a cselédhez hívják; és ezért tudvalevőleg mindent gyógyító aspirinnel maga kezeli a beteget... Tudok esetet, amikor abortust kezeit a jó nagysága három napig aspirinnel, — és végül azt hitte, hogy „az a lány csak tettei magát...“ De komolyan: a házi orvos mindig szívesen megbizonyosodik afelől, vajjon egészséges-e az, aki önagságáék számára főz és a gyerekeiket csókoltatja. Sőt: nálunk, ahol a cselédek egészségi bizonyítványa nem kötelező, — mert ugy-e jól tudjuk, hogy a könyvükbe irt „egészségesen távozott“ semmit sem jelent? — nálunk minden alkalmat meg kellene ragadnia az asszonynak, hogy valami biztosat tudjon meg lakótársa egészségéről.

Ennyit az apróbb, házi kezelésben is javuló betegségekről, — influenzáról, mandulaloborról — melyek, ha a bourgeois szempontokból nézzük, — tudva, hogy a cselédnek különben sem gyöngy-aranyélete, — főleg önagságáékra nézve kellemetlenek.

Mi történik azonban, ha a cseléd olyan beteg lesz, hogy a cselédszobában nem lehet meggyógyítani? Ha olyan betegségbe esik, melylyel az urnőjét rögtön szanatóriumba szállítanák? Mi történik, ha ő is vakbéllobban betegszik meg, mint valami hercegnő? Vagy ha elhatalmasodik gyomor-fekélye, a tipikus szakácsné-betegség? Vagy — és ez a leggyakoribb — ha utoléri a „szerelem átka“ és ő szegény, bután, rémülten reszkelve a szegénytől, barátnői tanácsára neki rohan a halálnak? Ezt az „erkölcstelen“ cselekedetet, ő tudom, más

szempontból is el lehetne bírni, de azt hiszem, épp a nagyságos asszonyoknak nem szabadna, épp ebben a kérdésben szigorú bírálójául fellépniök a — szintén csak nő — cselédjüknék...

Mi történik, kérdem, ilyenkor a cseléddel? Kórházba kell küldeni, — mondja az orvos. De hol van az a budapesti kórház, mely — óriási protekció nélkül — fölvenné a beteg szegény embert: a cselédet? Utazhatsz Pesten kórházról-kórházra, elalélt, vérző, vagy görcsökben vonagló beteggeddel, — „nincs hely“, mondják a kórházakban, vagy „tiszteljük a doktor urat“, aki a diagnózist megírta és sürgős műtét végrehajtását kérte...

És ezek után már elterelődik figyelmünk a kicsinyes „nagysága és cseléd“ szempontokról. Most már egy nagy, igazi, lázítóan rettenetes pesti problémával állunk szemközt, a régi kór-

házi mizéria problémájával, melyet így, a beteg szegény emberek egyik, a polgárságot közeletről érintő osztályának, a cselédeknek szempontjából akartunk megközelíteni...

Nem szeretem a jótékonyossággal kezelt társadalmi sebeket. De addig, amíg megmozdulnak az illető hivatalos közegek, talán mégis csak tehetnének, kijárhatnának valami cselédkórház-félét, valahol valami abteilungot beteg cselédék részére a méltóságos és kegyelmes asszonyok... Szégyenkezve koldulnak protekciójukért az öntudatos polgári nők, akik törődnek cselédük sorsával, de betegen nem tarthatják őket lakásukon, harminc-negyven koronákat sem fizethetnek értük nőorvosoknak.